

**Міністерство освіти і науки України
Донецький державний університет управління**

Збірник наукових праць ДонДУУ

**ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІКОЮ УКРАЇНИ**

**Серія “Державне управління”
том XI, випуск 167**

Донецьк 2010

ББК 65.9 (4 Укр.) 26

Р 64

Фінансовий механізм державного управління економікою України: зб.наук.праць / ДонДУУ. – Донецьк: ДонДУУ, 2010. – т. XI. – 283 с. – (серія “Державне управління”; вип. 167).

Засновник:

Донецький державний університет управління

Редакційна рада:

Поважний О.С. – головний редактор,

Пілюшенко В.Л. – заст. головного редактора,

Чумаченко М.Г., Бурега В.В., Поважний С.Ф., Омелянчук А.І.,

Токарева В.І.

Редакційна колегія:

Поважний О.С. – д.е.н., Адамов Б.І. – д.е.н., Губерна Г.К. – д.е.н., Дорофієнко В.В. – д.е.н., Діденко Н.Г. – д.держ.упр., Дегтяр А.О. – д.держ. упр., Лобас В.М. – д. держ.упр., Поважний С.Ф. – д.е.н., Пілюшенко В.Л. – д.т.н., Поклонський Ф.Ю. – д.е.н., Токарева В.І. – д.держ.упр., Черниш О.І. – д.держ.упр.

У збірнику представлено результати досліджень, що проводяться в рамках науково-дослідної роботи кафедри “Фінанси” ДонДУУ. Розглянуто теоретико-методологічні засади формування державних механізмів управління; питання державного регулювання економічного та соціального розвитку країни, регіону, галузі; проблеми галузей економіки, сфери життєдіяльності суспільства, суспільної та економічної діяльності як об’єктів державного регулювання, підтримки та впливу. Збірник розрахований на наукових і практичних робітників, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрів і студентів.

Затверджений додатком до Постанови Президії ВАК України від 14.11.2001 р. № 2-05/9 як фаховий з економіки.

Видається за рішенням Вченої ради ДонДУУ

ISBN 966-380-007-0

© Донецький державний
університет управління, 2010

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ.. 6

Поважний О.С., Петроченко К.О.

ГОРТОВА СТРАТЕГІЯ АНТИКРИЗОВОГО
УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ..... 6

Богданов А.В.

СТРАТЕГИЯ ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕФОРМЫ
ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ..... 16

Братковський М.Л.

ФОРМИРОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННОГО
ПРОСТРАНСТВА 22

Колесніков Б.П., Коцюруба О.

ІСТОРИЧНА ЕВОЛЮЦІЯ МЕХАНІЗМІВ
ЦІЛЕНОКЛАДАННЯ, ПЛАНУВАННЯ ТА
ПРОГНОЗУВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ..... 31

Коновалова Т.В., Аксьонова А.В.

ПОДАТОК НА ДОДАНУ ВАРГІСТЬ:
ПРОБЛЕМИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ..... 39

Можаровська П.П.

РЕГУЛЮВАННЯ ОЦІНОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ..... 46

Овчаренко В.А.

ПОНЯТИЕ «БЕЗОПАСНОСТЬ» В ТЕРМИНАХ
СИСТЕМНОГО ПОДХОДА..... 55

Одинцова Н.О., Орлова Т.С.

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ 68

Орлова Н.С., Музгіна Ю.В.

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ
ПРИВАБЛИВІСТЮ ЄВРООБЛІГАЦІЙ УКРАЇНИ..... 75

Пампура О.І., Казієв Р.А. СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ДЕРЖАВНІ МЕХАНІЗМИ ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ	86
Стойка А.В., Максецька В., Удовік А. ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ	96
Семендій М.М. ОЦІНКА МАСШТАБІВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ЕЛЕМЕНТ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ МЕХАНІЗМІВ В УКРАЇНІ.....	106
Петрушевська В.В., Халабузарь А.В. ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ДО УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	113
Цибулько Т.Л., Мсдвєдєв Д.М. ЕКСПОРТ ТА ІМПОРТ КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ, МАКРОЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ТА ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ.....	119
Челікоєв В.В. ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ І ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	128
Мальгіна А.В. АКТУАЛЬНІСТЬ ВЕКСЕЛЬНОГО ОБІГУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	136
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ, РЕГІОНУ, ГАЛУЗІ: ПРОГРАМИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	146
Бобровська О.Ю. ЗАПРОВАДЖЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН У СИСТЕМУ КЛАСТЕРНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ	146
Дудар А.В. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ.....	157

Жидан С.В., Довгань А.С. ОБґРЕНУВАННЯ РЕФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ АЛКОГОЛЬНО-ПОТЮПОВИМ СЕКТОРОМ ШЛЯХОМ ВСТАНОВЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОНОПОЛІЇ.....	167
Мазученко К.Ю., Шевчук А. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА САМОДОСТАТНОСТІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	178
Лозака О.С. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	187
Подгорный В.В. ВЗАМОСВЯЗЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ И САМООРГАНИЗАЦИИ ОБЩЕСТВА: РЕГИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ.....	197
Сисенко В.Б. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО ГАРАНТУВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ВКЛАДНИКІВ – ФІЗИЧНИХ ОСІБ	221
Рекова Н.Ю., Стасюк Ю.І., Паназдир Ю.В. ДЕРЖАВНІ АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ.....	230
Чечель А.О., Тібекін Я.О. ШЛЯХИ ПРИСКОРЕННЯ РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНІ: ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ.....	248
Черенкова М.А. КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ НЕПРЕРЫВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	260
Шульга Л.О., Шульга Г.В. АСПЕКТИ ПІДТРИМКИ ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГООЩАДНИХ ПРОГРАМ В ІСНУЮЧИХ ЕНЕРГОКОМПЛЕКСАХ УКРАЇНИ.....	272

УДК 336.145

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

*Стойка А.В., к.держ.упр.,
Максецька В., Удовік А., ст. ОКР «бакалавр»,
Донецький державний університет управління*

У статті розглядається бюджетний процес України, його особливості. Значна увага приділена проблемам, що виникають перед бюджетним процесом нашої країни, а також пошуку шляхів їх подолання.

В статье рассматривается бюджетный процесс Украины, его особенности. Значительное внимание уделено проблемам, которые возникают перед бюджетным процессом нашей страны, а также поиску путей их преодоления.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Зв'язок з науковими та практичними завданнями

Успішне функціонування будь-якої держави обов'язково пов'язане з оптимальним забезпеченням формування та виконання бюджету. Від правильного здійснення бюджетного процесу залежить дієвість бюджетної політики, яка повинна позитивно впливати як на економічну, так і на фінансову стабільність держави та соціальний рівень життя громадян.

Провідне місце в бюджетній системі України належить державному бюджету. З нього фінансуються витрати на здійснення державних заходів, на оборону, у галузі господарського та культурного забезпечення, на утримання центральних органів державної влади й державного управління. Через державний бюджет здійснюється перерозподіл частини фінансових ресурсів між Автономною Республікою Крим, областями й містами республіканського підпорядкування.

Після проголошення незалежності Україна почала будувати власну бюджетну систему на тих засадах, що характерні для країн з ринковою економікою. Однак непослідовна фінансова політика України

є причиною певної нестабільності державних фінансів. Подальше вдосконалення бюджетного процесу в Україні обумовлене високим рівнем концентрації доходів у центральному бюджеті, що підриває фінансові основи місцевого самоврядування. Також залишається невирішеною проблема бюджетного регулювання і фінансового вирівнювання. Актуальними залишаються проблеми, що стосуються планування та виконання бюджету, зменшення обсягів зовнішнього боргу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Виділення невирішених питань

Вивченню бюджету, який є основою фінансового забезпечення функцій держави та інструментом її впливу на соціально-економічний розвиток, свої праці присвятили Ш. Бланкарт, Б. Болдирев, І. Озеров, П. Самуельсон, Дж. Стігліц та інші. Багато уваги до сучасної теорії бюджетного процесу приділяли такі вчені як О. Василик, Г. Волощук, І. Луїна, Ю. Ляшенко, Ц. Огонь, В. Опарін, В. Суторміна, В. Федосов, С.Юрій, І. Є. Януль та багато інших.

Ш. Бланкарт розглядав, насамперед, принципи бюджетного устрою. Визначаючи бюджетний устрій як «організацію та принципи побудови бюджетної системи», учений характеризує їх як «оститабельні правила, вимогам яких має відповідати будь-який бюджет».

О. Василик вважає, що «основними напрямками вдосконалення бюджетного процесу є законодавче вирішення бюджетних процедур». Він наголошує на необхідності встановлення жорстких заходів відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Щодо розпорядників бюджетних коштів, які порушують бюджетне законодавство, за думкою Василика, доцільно застосовувати такі санкції: призупинення повноважень за асигнуваннями або управління дохо-

дами чи видатками; запровадження обмеження щодо використання бюджетних рахунків та інші.

В. Суторміна багато уваги приділяє контролю за державними видатками, аналіз, стану і руху бюджетних коштів.

В. Федосов віддає належне бюджетному менеджменту, тобто управлінню бюджетними ресурсами. Невірна бюджетна модель, за його думкою, або така модель, що не відповідає конкретним історичним чи соціально-економічним умовам, веде як до підриву фінансової бази держави, так і до суттєвого зменшення бюджетного впливу.

Незважаючи на достатньо великий внесок вітчизняних та зарубіжних фахівців, що був здійснений у галузі теорії та організації бюджетного процесу в Україні, треба відзначити, що ще багато проблем не знайшли свого остаточного вирішення. Дослідження потребує мотивація учасників бюджетного процесу. Увагу треба звернути на підвищення рівня бюджетного планування та вдосконалення організації виконання бюджету.

Загальна мета дослідження

Метою статті є розкриття сутності бюджетного процесу, особливостей його проведення в Україні. Також важливими цілями є виявлення проблем, пов'язаних із бюджетним процесом України та пошук шляхів для його вдосконалення.

Викладення основного матеріалу.

Обґрунтування отриманих результатів

На сучасному етапі розвитку України вдосконалення бюджетного процесу залишається досить актуальним завданням, виконання якого дасть змогу успішно впроваджувати стратегічні цілі держави щодо економічного та соціального розвитку.

Бюджетний процес - це регламентована нормами права діяльність, пов'язана зі складанням, розглядом, затвердженням бюджетів,

їх виконанням та контролем за їх виконанням, розглядом звітів про виконання бюджетів, що складають бюджетну систему України [4;5].

В Україні бюджетний процес регулюється Конституцією України, Бюджетним кодексом України та іншими нормативними актами.

Треба відмітити, що в бюджетному процесі України бере участь велика кількість наукових установ, державних органів усіх рівнів, політичних партій, а також зарубіжних вітчизняних фахівців. Під час складання бюджету виявляються недоліки минулих років, ураховується прогноз економічного соціального розвитку нашої держави, здійснюється пошук найефективніших шляхів використання досить обмежених фінансових ресурсів.

Бюджетний процес не обмежується лише підготовкою закону про асигнування коштів за групами статей видатків бюджету – це постійний процес визначення пріоритетів держави, її завдань та функцій на певному етапі, розроблення відповідних цільових програм, визначення управлінських стратегій, оцінки ефективності використання бюджетних коштів, контролю за дотриманням бюджетного законодавства та виконанням бюджетних повноважень.

Бюджетний кодекс України визначає 4 стадії бюджетного процесу (рис.1) [5;2].

Для вирішення проблем, пов'язаних з бюджетним процесом, треба орієнтуватися на наступні критерії [3;4;5]:

1. Державний бюджет України формується за чинною у світовій практиці методологією. Це означає, що за основу береться розрахунок річного обсягу валового внутрішнього продукту.

Залежно від того, як він визначатиметься на наступний рік, залежить і розмір бюджетного фонду України. Якщо ВВП буде заниженим, то це адекватно відобразиться на доходній частині бюджету. В цьому випадку відбудеться недофінансування галузей народного господарства, соціально-культурних установ та інших галузей, перед-

бачених бюджетом. Крім того, не буде належної готівки, що призведе до затримки розрахунків.

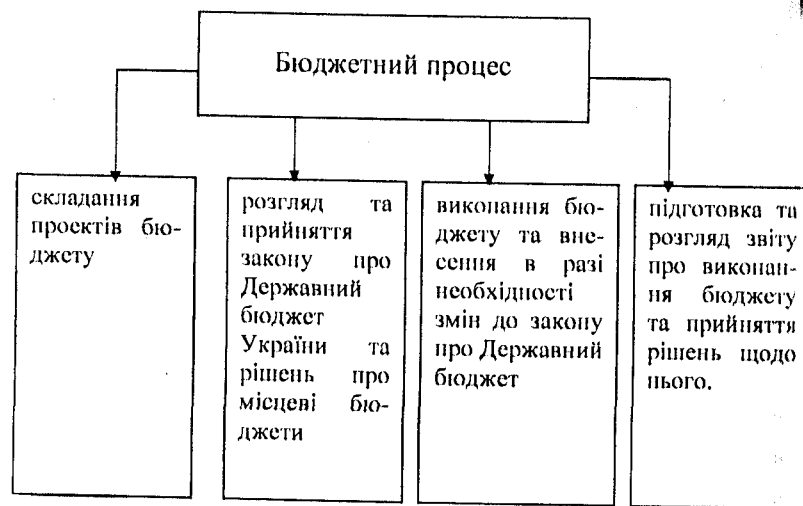


Рис. 1. Стадії бюджетного процесу

У табл. 1 представлена порівняльна характеристика бюджетних процесів двох країн: України та Росії [4,8,10].

У випадку, коли розмір ВВП буде завищеним, зросте грошово-кредитна емісія, яка призведе до зростання грошової маси, а звідси до інфляції і різкого зростання цін; будуть передбачені нереальні доходи, що, природно, спричинить зростання бюджетних витрат, фактично не забезпечених відповідними доходами.

Тому основна проблема, яку необхідно вирішити, - максимально точно визначити обсяг валового внутрішнього продукту, тобто знайти «золоту середину», враховуючи всі реалії нашої економіки - інфляцію, виробництво товарів і послуг, споживання, нагромадження.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика бюджетних процесів України та Росії

Місяць	Бюджетний процес в Україні	Бюджетний процес у Росії
березень		До 1 березня уряд затверджує (оновлює) макроекономічний прогноз (сценарій умови) на три роки та за необхідністю вносить до Державної Думи (нижньої палати парламенту) проекти необхідних законів.
квітень		До 1 квітня уряд затверджує принципи та основні підходи до уточнення розподілу засобів бюджету, дочіх зобов'язань по суб'єктах бюджетного планування на три майбутніх роки.
травень	Кабінетом Міністрів до Верховної Ради спрямовується звіт про виконання закону про державний бюджет до 1 травня.	До 1 травня уряд затверджує основні напрямки бюджетної резолюції. У ці ж строки суб'єкти бюджетного планування представляють обґрунтування нових бюджетних цільових програм.
червень	У Верховній Раді до 1 червня проходять слухання з питань бюджетної політики на наступний бюджетний період.	
серпень		До 26 серпня уряд вносить до Державної Думи проект бюджету на черговий фінансовий рік.
вересень	Кабінет Міністрів подає Верховній Раді проект закону про держбюджет разом із відповідними матеріалами не пізніше 15 вересня. Міністр фінансів представляє проект бюджету на пленарному засіданні Верховної Ради (до 20 вересня).	До 20 вересня - перше читання проекту федерального бюджету.
жовтень	Депутати висловлюють та подають зауваження до проекту бюджету до 1 жовтня. Верховна Рада України приймає проект закону про державний бюджет України у першому читанні не пізніше 20 жовтня.	До 20 жовтня - друге читання проекту федерального бюджету.
листопад	Друге читання проекту держбюджету завершується не пізніше 20.11	До 15 листопада - третє читання проекту федерального бюджету.
грудень	Проходить третє (останнє) читання проекту держбюджету (до 1 грудня), після якого документ спрямовується на підпис до президента.	До 5 грудня проект закону про бюджет на черговий фінансовий рік розглядається Радою Федерації і спрямовується на підпис до президента.

Після цього переглядаються можливості прибуткової частини і, якщо вони замалі, пропонується прийняти закони про нові податки або змінити податкові ставки. Таким чином виконання бюджету «прив'язується» до майбутніх змін.

3. Питання удосконалення стосунків між ланками бюджетної системи завжди є актуальними. Чинник бюджетний механізм, при якому Ради вищого рівня встановлюють нормативи відрахувань для низів, призводить до паралічу органів місцевого самоврядування. Тому необхідно розподілити сфери Державного бюджету і бюджетів місцевих органів. На державному рівні доцільно фінансувати податки, які мають вирішальне значення для фінансування економіки України. На рівні місцевих органів влади слід залишити видатки, спрямовані на вирішення соціальних питань і підтримку їхнього економічного розрахунку в частині комунальної власності [3].

Необхідно якнайшвидше чітко розподілити компетенцію між центральними органами влади й органами місцевого самоврядування і законодавче закріпити її за ними.

Основними напрямками вдосконалення бюджетного процесу є законодавче вирішення бюджетних процедур, згідно з якими треба чітко розмежувати повноваження й відповідальність виконавчої та законодавчої гілок влади в процесі підготовки, затвердження та виконання бюджету [1;2;6]:

уточнити нині діючі процедури підготовки та прийняття бюджету;

встановити процес утворення зобов'язань за платежами до бюджету та їх погашення так, щоб не припускати утворення заборгованості в бюджетній сфері;

контролювати максимальний рівень державного боргу та гарантійних зобов'язань уряду;

чітко визначити відповідальність розпорядників бюджетних коштів на всіх рівнях;

забезпечити необхідні повноваження Міністерства фінансів для організації розробки та виконання державного бюджету.

Безперечно, що важливим є контроль доходів та видатків бюджету. Ефективний бюджетний процес неможливий без належно організованого фінансового контролю.

Фінансовий контроль – це один із способів наповнення державного бюджету, що є важливим для такої країни, як Україна. Це також інструмент боротьби зі злочинами у сфері фінансових відносин, спосіб збереження державного майна і коштів, що вкрай актуально останнім часом в Україні.

Одним із головних принципів, що визначає Бюджетний кодекс при забезпеченні бюджетного процесу, є принцип відповідальності.

Особливо слід наголосити на необхідності встановлення жорстких заходів відповідальності за порушення бюджетного законодавства. Щодо розпорядників бюджетних коштів, які порушують бюджетне законодавство, доцільно застосовувати такі санкції [1;2]:

призупинення повноважень за асигнуваннями або управління доходами чи видатками;

запровадження обмеження щодо використання бюджетних рахунків;

скасування або призупинення бюджетних асигнувань для відшкодування незаконно витрачених коштів або вимоги їх відшкодування;

урегулювання проблеми відповідальності учасників бюджетного процесу за повне та своєчасне фінансування;

цільове використання бюджетних коштів, своєчасне повернення бюджетних позичок, сприятиме підвищенню ефективності бюджетного процесу, стабілізації й оздоровленню державних фінансів.

Відповідно до Бюджетного кодексу залежно від правопорушення передбачено цивільні, дисциплінарні, адміністративні та кримінальні стягнення. Однак досить нечітко визначено конкретні види відповідальності та відповідні стягнення за бюджетні правопорушення [2].

Повне дотримання принципу відповідальності у бюджетному процесі неможливе без розв'язання проблем контролю і підзвітності осіб, що забезпечують складання та виконання бюджетів в Україні. Спираючись на зарубіжний досвід, поряд із державними контрольними органами повинні діяти суспільні аудиторські організації з достатніми повноваженнями на здійснення перевірок усіх громадських суб'єктів.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Значну роль як у самій структурі ринкових відносин, так і в механізмі їх регулювання з боку держави відіграє Державний бюджет. Державний бюджет - невід'ємна частка ринкових стосунків і одночасно важливий інструмент реалізації державної політики. Бюджет необхідно досконало вивчати ще й тому, що Україна переживає глибоку економічну і фінансову кризу. Тому треба знайти правильні відповіді на запитання, як стабілізувати економіку, забезпечити ефективність господарювання, які методи нормалізують фінансовий стан країни, як збільшити прибуткову частину Державного бюджету, знизити бюджетний дефіцит. Суттєвими важелями вирішення бюджетних проблем є:

розумні обсяги та структура державних витрат, у цьому важливу роль відіграє фінансовий контроль;

збалансоване фінансування соціальної сфери;

фінансування та зменшення державного боргу, також не без участі фінансового контролю;

збільшення доходів бюджету (варто скоротити податкові пільги, однак це скорочення не має бути механічним. Одержання податкових пільг повинне залежати від корисності і важливості для суспільства того чи іншого виду діяльності).

Складовими бюджетного процесу в Україні, що потребують подальшого удосконалення, є:

система обміну інформацією між учасниками бюджетного процесу упродовж складання проекту державного бюджету;

реалізація права законодавчої ініціативи на стадії розгляду та затвердження проекту Державного бюджету України Верховною Радою України;

розмежування бюджетних повноважень органів влади, фінансових органів та розпорядників коштів упродовж бюджетного процесу.

Отже, бюджетний процес – це багатогранне і динамічне явище, що потребує постійного вивчення й удосконалення відповідно до вимог економічного, соціального, демографічного, політичного, екологічного стану держави і відповідних цілей та завдань держави на певному етапі розвитку суспільства.

Література

1. Алексеев І. В. Бюджетна система: Навчальний посібник / І. В. Алексеев, Н. Б. Ярошевич, А. М. Чушак-Голобородько. – К.: «Хай-Тек Пресс», 2007. – 376 с.
2. Бюджетний кодекс України. – Х.: ООО «Одисей», 2010. – 104 с.
3. Купцов М. М. Грошовий обіг, фінанси, кредит та податкова система: Навчальний посібник / 2-е видання / М. М. Купцов. – М.: РІОР, 2009. – 120 с.
4. Піхоцький В.Ф. Удосконалення і розвиток державного фінансового контролю та аудиту за надходженням коштів Державного бюджету України та їх використанням / В.Ф. Піхоцький // Фінанси України. – 2007. - № 3.

5. Чугунок І.Я. Теоретико-методологічні засади удосконалення програмно-цільового методу планування видатків бюджету / І.Я. Чугунок, О.А. Самошкіна // Фінанси України. - 2004. - № 9.

6. Юхименко П.І., Федоров В.М., Лазерник Л.Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.

7. Януль І. С. Бюджетний процес в Україні та напрями його вдосконалення / І. С. Януль // Фінанси України. – 2005. - № 9.

8. <http://www.prime-tass.ru/>

9. <http://www.rg.ru/>

УДК 330.101.541

ОЦІНКА МАСШТАБІВ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ЕЛЕМЕНТ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ МЕХАНІЗМІВ В УКРАЇНІ

*Семендяй М.М., к.юр.н.,
Національна академія Служби безпеки України*

Стаття присвячена аналізу проблемних питань визначення системи дій із викорінення причин та передумов «тінізації» економіки, зокрема оцінки її масштабів. Автор обґрунтовує думку про те, що складність протидії тіншовій економічній діяльності полягає у її багатовекторності та спорідненості з широким спектром правопорушень, а також наполягає на необхідності наукового дослідження з метою відпрацювання механізму зворотного зв'язку між рівнем «тінізації» економіки та ступенем ефективності.

Статья посвящена анализу проблемных вопросов определения системы действий по искоренению причин и условий «тенизации» экономики, а именно оценки ее масштабов. Автор обосновывает мысль о том, что трудность противодействия теневой экономической деятельности заключается в ее многовекторности и родстве с широким спектром правонарушений, а также настаивает на необходимости научного исследования с целью отработки механизма обратной связи между уровнем «тенизации» экономики и степенью эффективности.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Зв'язок з науковими та практичними завданнями

Серед багатьох нагальних і соціальних проблем нашої держави «тінізація» національної економіки не випадково перебуває у центрі уваги наукової громадськості і фахівців практиків.

Складність протидії тіншовій економічній діяльності полягає у її багатовекторності та спорідненості з широким спектром правопорушень. Факторами, що у першу чергу впливають на поширення злочинності у сфері економіки необхідно вважати законодавчою неврегульованістю питань про власність, недостатній контроль за законністю походження капіталу який використовується у ході приватизації, розбалансованість фінансово-кредитної системи, недосконалість системи оподаткування, тощо. Найбільш криміногенними залишається банківська, кредитно-фінансова система, зовнішньоекономічна діяльність, а також процес приватизації паливно-енергетичного та аграрно-промислового комплексів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Виділення невирішених питань

Аналіз досліджень і публікацій останніх років за темою статті дає підстави стверджувати, що проблематикою «тінізації» економіки займалися А.Л. Баланда, Ю.Р. Гавдьо, В.Р. Краліч, С.А. Коваленко, Ю.В. Гусейніков. Разом з тим, теоретичне обґрунтування, необхідності розроблення та запровадження методів оцінювання масштабів тіншовій економічній діяльності – не було предметом комплексного дослідження.

На жаль, слід констатувати, що загальнодержавні заходи, які вживалися протягом останніх років, у сфері протидії «тінізації» економіки та відмиванню кримінальних коштів, не зменшили вплив злочинності і корупції, на соціально-економічну ситуацію в державі. Дотепер не створено чіткого механізму міжвідомчої координації, ефективного і комплексного використання усіх сил та засобів державних

Підписано до друку 10.08.2010. Формат 64x84 $\frac{1}{16}$. Папір фінський.
Друк офсетний. Обл.-вид. арк. 8,43. Наклад 300 прим. Замовлення № 1144.

Донецький державний університет управління
83015, м. Донецьк-15, вул. Челюскінців, 163а

Видавництво: ТОВ «ТЕХНОПАК»
83004, м. Донецьк, вул. Батищева, 2
E-mail: print60@mail.ru

Свідоцтво: серія ДК № 3332 від 11.12.2008 р.

Адреса виробництва:
83012, м. Донецьк, вул. Кірова, 115 -а
Тел.: (062) 345-92-32